

HAGELUPIN

(*Lupinus polyphyllus*)

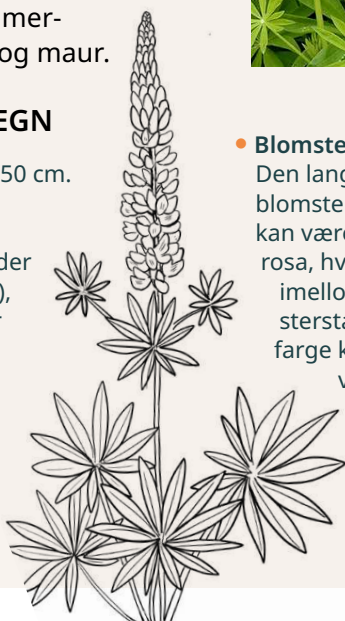
Hagelupin kommer fra Nord-Amerika og ble introdusert til Norden på 1800-tallet som en hageplante. I dag har hagelupinen spredt seg over hele Finland, Sverige og Norge, med unntak av de nordligste delene av Lappland. Arten er en skadelig fremmed art fordi den tar over leveområder som enger og veikanter fra de opprinnelige planteartene. Hagelupinen påvirker negativt mange insekter, som dagsommerfugler, biller og maur.

© JOUKO RIKKINEN / KEVIN SCHAFER / WWF

1. KJENNETEGN

- **Høyde:** 50–150 cm.
- **Blader:** Fingrede blader (9–15-fingret), spisse blader (se bilde).
- **Stengel:** Vanligvis ugrenet.

- **Blomsterstand:** Den lange, klaserte blomsterstanden kan være blå, lilla, rosa, hvit eller noe imellom. Blomsterstandens farge kan også variere på samme individ.

ALASKALUPIN

(*Lupinus nootkatensis*)

Alaskalupinen er en prydblant brakt til Europa fra Nord-Amerika av mennesker. Den trives bedre i kalde forhold enn sin nære slektning hagelupin, og trusselen om at den sprer seg til nordlige områder som hittil har vært lupinfri er tydelig. På Island har alaskalupinen blitt plantet i flere tiår som en jordforbedringsplante, og i dag sprer den seg effektivt i lavlandsområder. Arten er en skadelig fremmed art fordi den tar over leveområder som elvebredder og veikanter fra de opprinnelige artene.

© JOUKO RIKKINEN / KEVIN SCHAFER / WWF

1. KJENNETEGN

- **Høyde:** 50–120 cm.
- **Blader:** Fingrede blader (6–8-fingret), smale og avrundede blader (se bilde). Bladene er hårete på undersiden.
- **Stengel:** Vanligvis forgrenet.

- **Blomsterstand:** Blomsterstanden er klasert og ganske lang. Blomstene er vanligvis blå, sjelden hvite.

© KATI KINNUNEN / WWF

Avsnitt 2–5 behandler begge arter

2. SPREDNING

- **Blomstringstid:** Fra juni til august.
- **Frø:** Modnes sent på sommeren/tidlig høst. De sprukne belgene sprer en stor mengde frø i nærområdet.
- **Spredningsmåter:** Fra frø og vegetativt ved hjelp av rotsystemet. Frøene spres med vinden, dyr, trafikk og jordflytting.
- **Typiske voksesteder:** Vei- og elvekanter, enger, tørre furuskoger, lunder. Artene kan også spre seg til næringsfattige og tørre voksesteder.

3. BEKJEMPELSESMETODER

- **Timing:** Bekjempelse må skje før frøene modnes, altså før sensommeren eller tidlig høst. Små bestander er lette å fjerne ved å luke plantene enkeltvis så tidlig som mulig, senest i blomstringstiden juni-august.
- **Graving med røttene:** Mest effektiv metode. Passer spesielt for små områder.
- **Slått:** Slått er et godt alternativ for store bestander. Slåtten må gjøres før frøene modnes og gjentas 2–4 ganger i løpet av vekstsesongen.
- **Innsamling av blomsterstander:** Forebygger produksjon av nye frø. Førstehjelp for å hindre spredning.
- **Oppfølgingsarbeid:** Bekjempelse må gjentas flere ganger i vekstsesongen og fortsette også i de påfølgende årene.

4. AVFALLSHÅNDTERING

- **Før frøene modnes:** Når bekjempelsen utføres tidsriktig før frøbelgene modnes, kan avfalle samles i hauger og komposteres.
- **Materiale med frø:** Må kastes forsiktig. Samles i doble plastposer og kastes i brennbart restavfall.
- **Lokale retningslinjer:** Sjekk retningslinjene for håndtering av avfall fra fremmede arter i din kommune eller på avfallsstasjonen.

5. NØDVENDIG UTSTYR

- **Værtilpasset yttertøy, gummistøvler og gode arbeidshansker.**
- **Slåtteverktøy:** Trimmer eller ljå for fjerning av store bestander.
- **Lukeverktøy:** Spade og/eller ugressfjerner for å grave opp plantene med røttene fra bakken.
- **Søppelsekker:** For å kaste materiale med frø.

